

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **A. O.**

skazanego z art. 197 § 3 pkt 2 k.k. i innych,
po rozpoznaniu w dniu 8 sierpnia 2024 r. w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 6 marca 2023 r. sygn. akt II AKa 270/22,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Płocku
z 21 marca 2022 r. sygn. akt II K 111/20,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od skazanego na rzecz oskarżycielki posiłkowej kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów związanych ze sporządzeniem przez jej pełnomocnika odpowiedzi na kasację;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z 21 marca 2022 r. sygn. akt II K 111/20 uznał oskarżonego A. O. za winnego czterech czynów zabronionych:

1. przestępstwa z art. 197 § 3 pkt 2 k.k., za które Sąd skazał go na karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku);
2. przestępstwa z art. 197 § 3 pkt 2 k.k., za które Sąd skazał go na karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności (pkt 2 wyroku);
3. przestępstwa z art. 197 § 1 k.k., za które Sąd skazał go na karę 6 (sześciu) lat pozbawienia wolności (pkt 3 wyroku);
4. przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., za które Sąd skazał go na karę 4 (czterech) lat pozbawienia wolności (pkt 4 wyroku).

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego kary jednostkowe pozbawienia wolności połączył i wymierzył mu karę łączną 10 (dziesięciu) lat pozbawienia wolności (pkt 5 wyroku).

Ponadto sąd I instancji zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej kwotę 54 048,00 (pięćdziesięciu czterech tysięcy czterdziestu ośmiu) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (pkt 7 wyroku).

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 6 marca 2023 r. sygn. akt II AKa 270/22, po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońców oraz pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że (pkt 1 wyroku):

- a. uchylił orzeczenie o karze łącznej (pkt 5);
- b. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności;
- c. na podstawie art. 41a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną oraz zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 100 metrów - na okres 10 (dziesięciu) lat;
- d. w miejsce zadośćuczynienia orzeczonego w pkt 7, na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej kwotę 10 400,00 (dziesięć tysięcy czterysta) złotych tytułem naprawienia szkody oraz kwotę

50 000,00 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wynikłe z popełnienia przypisanych oskarżonemu przestępstw.

W pozostałym zakresie sąd II instancji zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (pkt 2 wyroku).

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi wywiódł obrońca skazanego, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest przepisów:

- art. 433 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 k.p.k. polegające na braku wszechstronnej oceny zarzutu apelacyjnego i nieprawidłowe nieuwzględnienie zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 6 k.p.k. w zw. z art. 185c § 2 k.p.k. w zw. z art. 192 § 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 194 k.p.k., art. 196 § 1 k.p.k. oraz art. 100 § 5 k.p.k. polegającego na dopuszczeniu dowodu z nagrania przesłuchania pokrzywdzonej, pomimo iż w przesłuchaniu małoletniej pokrzywdzonej brała udział J. G. (poprzednio Ł.) bez powołania jej w sprawie w charakterze biegłego i bez przekazania jej akt postępowania (pkt I kasacji);

- art. 433 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 k.p.k. polegające na braku wszechstronnej oceny zarzutu apelacyjnego i nieuwzględnienie zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów postępowania, to jest art. 410 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. oraz przepisów art. 344a § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z § 155 i § 156 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości - Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych Jednostek organizacyjnych prokuratury i uznanie przez sąd *ad quem*, że stwierdzone uchybienie nie miało wpływu na treść orzeczenia (pkt II kasacji);

- art. 433 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 k.p.k. polegające na braku wszechstronnej oceny zarzutu apelacyjnego i nieuwzględnienie zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów postępowania, to jest art. 198 k.p.k., a to poprzez przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że okoliczność wymiany dokumentów i opinii przez biegłe nie została udowodniona i stanowi jedynie „spekulacje obrońcy (pkt III kasacji);

- art. 433 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 k.p.k. polegające na braku wszechstronnej oceny zarzutu apelacyjnego i nieuwzględnienie zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów art. 196 § 1, § 2 i § 3 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegającego na niewyłączeniu biegłych: J. G., A. Z. i M. K. i potraktowanie ich opinii, jako dowodów w sprawie, pomimo że - w odniesieniu do J. G. - winna być ona traktowana, jak świadek czynu, zaś w odniesieniu do wszystkich trzech biegłych ujawniły się powody osłabiające zaufanie do wiedzy i bezstronności w rozumieniu art. 196 § 3 k.p.k. (pkt IV kasacji);

- art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. polegające na braku wszechstronnej oceny zarzutu apelacyjnego i nieuwzględnienie zarzutów naruszenia przez Sąd I instancji przepisów art. 4 k.p.k., art. 5 k.p.k. i art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. manifestującego się dowolną, a nie swobodną, a nadto pozbawioną cech obiektywizmu oceną, a w odniesieniu do opinii biegłych faktycznym brakiem oceny materiału dowodowego (pkt V kasacji).

Ponadto, skarżący podniósł w kasacji także zarzut bezwzględnej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. podnoszony uprzednio w apelacji i nieuwzględniony przez sąd II instancji, wskazujący na naruszenie art. 14 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez skazanie oskarżonego za czyny, które nie były objęte aktem oskarżenia.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł uchylnie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej nieuwzględnienie w całości, natomiast pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wniósł o oddalenie kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej oraz zasądzenie od skazanego na rzecz oskarżycielki posiłkowej kosztów związanych z udziałem pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym w wysokości minimalnej stawki za czynności adwokackie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesione w kasacji obrońcy zarzuty okazały się oczywiście bezzasadne, co skutkowało jej rozpoznaniem i oddaleniem przez Sąd Najwyższy w trybie wskazanym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k.

Oczywista bezzasadność kasacji ma bowiem miejsce, gdy już pobieżna analiza podniesionych w niej zarzutów wskazuje, że są one nietrafne i nie mogą doprowadzić do oczekiwanego przez skarżącego rezultatu w postaci wzruszenia zaskarżonego orzeczenia [*postanowienie Sądu Najwyższego (dalej SN) z 1 lipca 2021 r. sygn. akt II KK 184/21*].

Z uwagi na sposób konstrukcji zarzutów w wywiedzionej przez obrońcę kasacji Sąd Najwyższy przypomina, iż w postępowaniu kasacyjnym nie znajdują odpowiedniego zastosowania przepisy o podstawach odwoławczych, wskazanych w art. 438 pkt 1 - 4 k.p.k. Podstawy kasacyjne zostały ukształtowane w sposób autonomiczny i o wiele bardziej rygorystyczny. Postępowanie kasacyjne obejmuje bowiem orzeczenie prawomocne, z reguły już podlegające wykonaniu (art. 9 § 1 i 2 k.k.w.). Postępowanie kasacyjne nie jest miejscem do podejmowania polemiki z poczynionymi w sprawie ustaleniami i prezentowania odmiennego oglądu na materiał dowodowy. Kognicja Sądu kasacyjnego nie obejmuje ustaleń faktycznych. Na tym etapie postępowania karnego orzeczenie mogą wzruszyć wyłącznie takie wady prawne, które pozostają w sprzeczności z ideą rzetelnego i sprawiedliwego procesu. Do takowych wad ustawodawca zaliczył bezwzględne przyczyny odwoławcze lub inne naruszenia prawa o zbliżonej do nich wadze, co zostało uregulowane w art. 523 § 1 k.p.k. (*postanowienie SN z 11 stycznia 2021 r. sygn. akt II KK 151/20*).

Niezależnie od powyższego, odnosząc się do zarzutów z pkt I do V kasacji, Sąd Najwyższy podkreśla, iż nie jest wystarczające samo stwierdzenie, że Sąd odwoławczy określonego zarzutu nie rozpoznał, naruszając art. 433 § 2 k.p.k. lub nie rozważył go należycie, czym dopuścił się obrazy art. 433 § 2 k.p.k. Konieczne jest natomiast wykazanie, iż przy dokonywaniu kontroli odwoławczej uchybienie w rzeczywistości zaistniało, a przy tym także opisanie, na czym ono polegało oraz wskazanie, dlaczego stanowi tak rażące naruszenie, że można w

swych skutkach przyrównywać je do uchybienia wagi bezwzględnej podstawy odwoławczej. Jedynie literalne przywołanie w formułowanych zarzutach norm art. 433 § 2 k.p.k., sugerujące iż kasacja dotyczy błędów popełnionych przez sąd odwoławczy, podczas gdy w istocie kwestionowane jest rozstrzygnięcie zawarte w orzeczeniu sądu I instancji, nie może zostać potraktowane jako skutecznie podniesiony zarzut kasacyjny. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy w toku postępowania odwoławczego doszło do tzw. "efektu przeniesienia", czyli zaabsorbowania do orzeczenia sądu *ad quem* uchybień popełnionych przez sąd pierwszej instancji, w wyniku nierozpoznania lub nienależytego rozpoznania środka odwoławczego. W kasacji winny wówczas zostać podniesione i opatrzone pogłębioną argumentacją zarzuty wskazujące na wadliwe procedowanie tego sądu, w następstwie czego doszło do przeniknięcia uchybienia, którego dopuścił się sąd *a quo* do orzeczenia sądu drugiej instancji (*postanowienie SN z 18 lipca 2024 r. sygn. akt V KK 119/24*)

Analizując opisane w kasacji zarzuty i wspierającą je argumentację w kontekście przebiegu postępowania karnego w niniejszej sprawie oraz treści uzasadnienia wyroku nie sposób uznać, iż sąd II instancji dokonując kontroli zaskarżonego m.in. apelacjami obrońców orzeczenia dopuścił się naruszeń art. 433 § 2 k.p.k. czy też powiązanych z nim przez skarżącego kasacyjnie przepisów prawa procesowego, regulujących sferę gromadzenia i oceny dowodów oraz czynienia ustaleń faktycznych. Autor kasacji, choć powierzchownie formułuje zarzuty w stosunku do orzeczenia sądu II instancji, w istocie powiela te uprzednio podniesione w zwyczajnym środku odwoławczym, które zostały szeroko i rzetelnie rozważone w toku postępowania odwoławczego, doprowadzając ów Sąd do zaaprobowania sposobu procedowania, ustaleń faktycznych, a ostatecznie także i prawnokarnej oceny zachowania oskarżonego dokonanej przez sąd *meriti* (s. 48 uzasadnienia wyroku).

Sąd odwoławczy rozpoznając zarzuty apelacyjne, przywołane w pkt I - III kasacji, odniósł się do stanowiska skarżącego konfrontując twierdzenia obrony z poszczególnymi materiałami dowodowymi i przebiegiem postępowania w niniejszej sprawie oraz dokonując ich analizy na tle konkretnych regulacji, m.in. z art. 185a k.p.k., art. 185c k.p.k., art. 193 § 1 k.p.k. czy art. 196 § 1 k.p.k. W

uzasadnienie swojego rozstrzygnięcia wyjaśnił (s. 23-30 formularza uzasadnienia wyroku), dlaczego kwestionowane zeznania pokrzywdzonej mogły zostać uznane za wiarygodne oraz dlaczego okoliczności powołania biegłej psycholog J. Ł. i jej postawa podczas czynności przesłuchania, nie uchybiały wskazanym regulacjom z kodeksu postępowania karnego. Sąd ten wskazał także, iż podstawą oceny zachowań i zeznań pokrzywdzonej była opinia innego zespołu biegłych prawidłowo powołanych przez sąd I instancji w trybie art. 201 k.p.k. Ponadto sąd II instancji wyczerpująco uzasadnił, dlaczego zaistniałe uchybienie przepisom rozporządzenia dot. wewnętrznego urzędowania jednostek prokuratury, podczas przekazywania materiałów biegłym, nie miało wpływu na treść orzeczenia. Rozważania te, przez wzgląd na ich spójność, adekwatność i kompletność, nie mogły zostać uznane za uchybiające standardom, o których mowa w art. 433 § 2 k.p.k.

Brak jest również podstaw do uwzględnienia zarzutu, o którym mowa w pkt IV kasacji. Podobnie jak powyższy, również i ten zarzut ocenić należy jako nieuprawnioną polemikę ze stanowiskiem sądu II instancji. Nie powielając argumentacji przedstawionej przez Sąd odwoławczy, zauważyć należy, iż popełnione na stronach od 31 do 37 uzasadnienia wyroku rozważania związane z niewyłączeniem biegłych J. G., A. Z. i M. K. zawierają pełne odniesienie do twierdzeń skarżącego, natomiast zawarte w kasacji stanowisko stanowi polemikę z poszczególnymi fragmentami uzasadnienia, poparte własną wybiórczą oceną okoliczności powołania biegłych i treści wydanych przez nich opinii.

W odniesieniu do zarzutu z pkt V kasacji stwierdzić należy, iż nie może być on uznany za kasacyjnie skuteczny. Skarżący niemalże bezpośrednio kwestionuje powzięte w sprawie przez sąd I instancji ustalenia faktyczne, które w toku postępowania odwoławczego zostały wnikliwie skontrolowane i ostatecznie zaaprobowane przez sąd II instancji. Wobec tak sformułowanego zarzutu oraz przebiegu postępowania apelacyjnego w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy przypomina, iż sąd odwoławczy nie może naruszyć art. 7 k.p.k. ani art. 410 k.p.k., gdy tylko kontroluje zastosowanie tych przepisów, ale sam ich nie stosuje. Art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. mogą zostać naruszone przez sąd odwoławczy, kiedy to sąd ten czynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które

stanowiły podstawę orzeczenia pierwszoinstancyjnego i w konsekwencji, wydał orzeczenie reformatoryjne. Może to mieć miejsce np., gdy sąd odwoławczy ocenia odmiennie zgromadzone w sprawie dowody albo kiedy uzupełnia przewód sądowy i przeprowadza dowody. Dokonuje on wówczas własnej oceny dowodów na podstawie art. 7 k.p.k. i wtedy zobowiązany jest do ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności na rozprawie apelacyjnej - art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. (*postanowienie SN z 7 kwietnia 2022 r. sygn. akt IV KK 340/21 i cyt. tam orzecznictwo oraz piśmiennictwo*). W świetle takiego stanowiska, które Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela oraz wobec ukształtowania postępowania odwoławczego w niniejszej sprawie, gdzie sąd II instancji, nie ingerował w wymiar orzeczonych wobec skazanego kar jednostkowych, a dokonał obniżenia uprzednio wymierzonej kary łącznej, nie sposób uznać, iż Sąd Apelacyjny w Łodzi, dokonując kontroli instancyjnej mógł w jakikolwiek sposób naruszyć przepisy postępowania, o których mowa powyżej.

Kwestia zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej sygnalizowanej przez skarżącego kasacyjnie w pkt VI, jak już zauważono na wstępie, była przedmiotem rozważań sądu odwoławczego. Tożsamy zarzut został przez autora kasacji podniesiony bowiem również w apelacji. Odnosząc się do tych twierdzeń, należy podzielić stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu swojego orzeczenia. Nie ma bowiem podstaw do twierdzenia, iż dokonanie korekty opisu czynu przypisanego przez sąd I instancji w punkcie 4 sprawiło, że brak jest tożsamości pomiędzy czynem zarzucanym a czynem ostatecznie przypisanym. O ile sąd orzekający porusza się w granicach historycznego zdarzenia będącego przedmiotem zarzutu, może on dokonywać modyfikacji w zakresie czynu, czasu jego popełnienia, miejsca, kwalifikacji prawnej czy postaci zamiaru sprawcy. Porównanie treści czynu zarzucanego aktem oskarżenia w punkcie IV z treścią czynu przypisanego w punkcie 4 wyroku prowadzi do wniosku, iż traktują one o tym samym zdarzeniu historycznym. Zbliżony jest przedział czasowy, z tą różnicą, że opis czynu przypisanego jest bardziej precyzyjny, gdy chodzi o datę początkową. Data końcowa pozostała bez zmian (s. 38-39 formularza uzasadnienia wyroku).

Wniosek pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego zasługiwał na uwzględnienie. Wysokość kosztów związanych ze sporządzeniem przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej odpowiedzi na kasację Sąd Najwyższy ustalił w oparciu o § 16 w zw. z § 11 ust. 4 pkt 3 w zw. z § 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2023 r. poz. 1964 tekst jednolity ze zm.; *por. postanowienie SN z 7 marca 2022 r. sygn. akt V KK 495/21*).

Mając zatem na uwadze powyższe rozważania, orzeczono o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej, jednocześnie zwalniając skazanego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego (art. 637a k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k.).

[J.J.]

r.g.